

00YR00109

SKUP 1999 – 4

Prosjekt: Barnevern i krise
Medarbeider: Wenche Fuglehaug
Publikasjon: Aftenposten
Publisert: Oktober 1999 – januar 2000
Medium: Avis
Tema: Samfunn

Aftenposten,
Wenche Fuglehaug,
Akersgaten 51,
Postboks 1178 Sentrum
0107 Oslo.
Tlf.22863507/22863000

SKUPs prisjury
Institutt for Journalistikk
Postboks 1185
1631 Gamle Fredrikstad

SKUP-PRISEN 1999. METODERAPPORT

1.Wenche Fuglehaug

2.Barnevern i krise

3.Seriens første artikkel ble publisert 27. 10 1999, og avsluttes i månedsskiftet januar/februar år 2000. Artiklene publiseres i Aftenpostens morgenutgave, nyhetssider.

4.Aftenpostens innenriksavdeling, Akersgaten 51.Postboks 1178 Sentrum, 0107 Oslo. Tlf 22863507

5.Wenche Fuglehaug, Akersgaten 51. Postboks 1178 Sentrum,0107 Oslo. Tlf 22863507. Privat: Festningsveien 16C. 1368 Stabekk. Tlf. 67537916/90867366

6.

a)Ideen til serien startet med noen samtaler fra lesere som kontaktet undertegnede med ønske om at avisen skulle skrive om deres konkrete problemer med barnevernet. I stedet for å gå inn i hver enkeltsak, ønsket jeg å se nærmere på hvilke problemer og utfordringer barnevernet står overfor, og hvilke konsekvenser eventuelt systemsvakheter i barnevernet, får for enkeltmennesker i vårt samfunn.

Et regjeringsoppnevnt utvalg, Befringutvalget, jobber med den mest omfattende kartlegging av norsk barnevern overhode . Rapporten skal offentliggjøres våren år 2000, og det var en målsetting for artikkelserien å avdekke og belyse nye og sentrale problemstillinger ved barnevernet som Befringutvalget eventuelt måtte se nærmere på.

b)Undertegnede jobbet i 1998-99 med en serie under vignetten "Oppvekst" . En sentral spørsmålsstilling den gang var at stadig flere ungdommer har forskjellige typer adferdsproblemer, og at mange av dem får en kriminell løpebane hvis de ikke får hjelp. Jeg ønsket å vite i hvilken grad disse ungdommene får hjelp, hvem som hjelper dem og eventuelt om de ikke får hjelp, hvorfor.? Forskere og fagfolk hevder at samfunnet sitter på en udetonert kriminalitetes- og voldsbombe hvis barna får anledning til å utvikle sin negative adferd videre. Er samfunnet oppmerksom på en eventuell eksplosjon, og forstår de eventuelle konsekvenser hvis ikke tiltak settes inn for å hjelpe adferdsbarna?

Jeg begynte med å kartlegge situasjonen i alle landets 18 fylkesbarnevern, samt Oslo. Konklusjonen og problemstillingen var entydig:Barnevernet går med dundrende underskudd, og årsaken er at antall ungdom med adferdsproblemer som må sendes på institusjoner øker. Siden svært mange fylkeskommuner ikke har plass i egne institusjoner, må de sende ungdommene på private institusjoner. En slik plass koster mellom 800 000 kroner og en million per år per ungdom.

c) Problemstillingen ble for så vidt ikke endret underveis, men mange nye spørsmål dukke opp . Lite eller ingen forskning er gjort i Norge på om ungdom på institusjoner. blir bedre av å være der.. Ingen i Norge kan dokumentere at disse ungdommene forbedrer sin adferd ved å være der. All utenlandsk forskning viser at ungdom tvert imot blir verre av å være på institusjon. Hvorfor fortsetter da samfunnet å oppbevare ungdom på slike steder? Vi fant ut at samfunnet ikke har noe alternativt opplegg. Dermed pøser samfunnet ut milliarder av

kroner på et opplegg som i beste fall er oppbevaring, i verste fall forverrer ungdommens tilstand. Vi kunne dessuten fastslå at ingen av fylkeskommunen gjør noen etterundersøkelser hva gjelder ungdommene. Ingen synes å være interessert i dem når de skrives ut og returneres til lokalmiljøet sitt.

Gjennom arbeidet dokumenterte vi at overgrep og misbruk skjer på institusjoner, og det ble av blant annet Redd Barna stilt krav om granskning av disse institusjonene. Siden det offentlige ikke har hengt med i utviklingen, mangler svært mange institusjonsplasser. Det private markedet har blomstret opp, og det stilles i realiteten ingen krav til faglig bakgrunn for dem som ønsker å starte opp en privat barnevernsinstitusjon.

d)Organiseringen av arbeidet ble gjort via innsakning av regnskapstall og budsjetter fra landets fylkesbarnevern. Dessuten skaffet jeg meg dokumenter fra Brønnøysundregisteret, tvangsprotokoller fra fylkesmannen (overgrep i institusjoner) samt forskningsrapporter omkring barnevernet og institusjonsungdom. Disse fikk jeg både via kilder, bøker, tidligere avisartikler om temaet samt internett-søk. Intervju med barnevernsarbeidere var også sentralt..

Så å si alle sakene har åpne kilder. I noen saker der jeg har personfokusert, har vi anonymisert både personnavn og stedsnavn

Problemet med kildebruken har vært i de tilfellene der jeg har valgt å gå inn i enkeltsaker. Å verifisere alle utsagn samt dokumentere alle opplysninger har vært vanskelig fordi barnevernet er bundet av taushetsplikt. Å reise sentrale og prinsipielle spørsmål gjennom nære historier med human touch er et fravær i artikkelserien fordi vi har valgt å beskytte barna i disse sakene.

7. Jeg brukte rundt 14 dager på research og innhentning av nøkkeltall. Fritiden ble mer brukt til tankevirksomhet i forhold til ideer og lesing av faglitteratur og dokumenter.

8.Erfaringen er at barnevernet er en institusjon i samfunnet som er uhyre vanskelig å nærme seg uten å få "fiender." Svært mange barnevernsansatte har gitt positive tilbakemeldinger og saklig kritikk og innspill. Samtidig har jeg opplevd et faglig furtent miljø: Man skal ikke komme her og tro at vi (les de) ikke kan jobben sin. Mange på grasrota opplever kritiske artikler som et personlig angrep og blir såre fordi de opplever å bli hengt ut.

Det er også et tankekors at våre folkevalgte, også bortsett fra noen få unntak, synes å vær lite interessert i sammenhengen mellom forebyggende arbeid blant ungdom og vold/kriminalitet

Satt på spissen virker det helt ok å betale en million for en institusjonsplass for en ungdom, men å bevilge penger til ungdomsklubber, opprusting av skoler og tiltak i nærmiljøene synes å være vanskelig.

2010

Annika Tjøstøl